

„Setkali se se vzkříšeným“

Čtení Luk 24, 35-49

Radostní učedníci vyprávějí o setkání se vzkříšeným Ježíšem. Nic jiného bychom vlastně ani dodnes neměli ve shromážděních, v církvi dělat?! Vyprávění o setkání s Bohem, s jeho mocí, s jeho láskou, která se k nám přiblížila v osobě Božího Syna Ježíše Krista.

Však ony příběhy o setkání s Bohem se můžou poněkud lišit. Již NZ nemá jenom jedno, ale hned čtyři evangelia. To naznačuje, že není jenom jeden pohled na stejnou věc, kterou je v našem případě evangelium – dobrá zpráva. Každý z nás je trochu jiný a má jiné vnímání, používá jiný slovník a může klást důraz na jiný aspekt příběhu. Jsou tací, kteří vyprávějí jen o cizích setkáních s Ježíšem, o setkání těch, kteří se s Kristem potkali dříve, jako třeba apoštolové, nebo jiní svědci v dějinách, či dnes. Na druhé straně jsou další, kteří předkládají vlastní příběh setkání s Kristem. To je jistě hodnotnější. Ani to však nemusí stačit. Co když je jejich příběh klamný? Je proto třeba srovnávat vlastní setkání s Bohem v Kristu se setkáním ostatních, abychom se navzájem ujistili, že v tom, čím jsme prošli, je stále s námi živý Kristus.

„Oni pak vypravovali, co se jim stalo na cestě a jak se jim dal poznat, když lámal chléb.“ Jsou úvodní slova perikopy, kterou jsme slyšeli ve čtení písma.

Pouť učedníků do Emauz: Luk 24,13-35

Ne mnoho věřících se mohlo s Kristem potkat tím způsobem jako poutníci z Emauz, kteří se radostně a nebojácně vypraví zpět do Jeruzaléma, aby o onom setkání řekli dalším. Mnozí z nás se spíše podobáme na Emauzské poutníky v momentě, kdy jsou teprve na cestě z Jeruzaléma do Emauz. Smutní, zmalomyslnění a zklamání. Vypadá to, že se utíkají z místa činu do ústraní, aby se tam jaksi „dali dohromady.“ Však i tak nemůžou přestat myslet a mluvit o tom, co se v předešlých dnech s Ježíšem z Nazaretu odehrálo, před jejich vlastními zraky.

I když poutníci mluví o Kristu, jsou jaksi plni úzkosti a otázek. Však už když kráčí cestou do Emauz Ježíš je jim blízko. On jim před časem slíbil, že bude

s nimi. Tak plní svůj slib, řekl, že bude uprostřed nich. Zpočátku je Kristus pro učedníky jenom partner do rozhovoru. Partner na jejich cestě, v bolestných otázkách a ve hledání smyslu toho všeho, co se odehrálo. Teprve až když s ním učedníci vešli do opravdového dialogu, když jej „vpustili dovnitř,“ když ho nechají klást otázky a sami se ptají, otevřou se jim u stolu oči.

Židovský myslitel Martin Buber ve své knize, která nese název „*Já a Ty*“ píše, že *o Bohu nemůžeme autenticky mluvit ve třetí osobě*. Mluvit o něm s odstupem, jako „on“ či „ono“ jako o někom vzdáleném, nebo jako o jakémsi předmětu, znamená nikdy se s Ním neseťkat. Snaha vtěsnat Boha do lidských definic a představ nakonec lehce skončí u stavby modly. Podle Bubera, teprve až když mluvíme s ním a necháváme se jím vést či oslovit, když s ním vstoupíme do dialogu, do vztahu „já a ty,“ pak je možná autentická zkušenost s Bohem.

Totíž povrchní poznání Boha má velice blízko k legalismu (zákonictví). Biblická víra, ale i praxe (etika) je cestou – otec víry Abrahám byl celoživotním poutníkem. Myslím na cestu poznávání, dialogu, zápasu o vztah, ale i cestu, kde se občas vyskytnou nedorozumění a srážky. Poměrně trefně na toto téma poznamenal doc. Šrajec z JČU toto: *„Není také úkolem křesťanské etiky, představovat Boha jako strážce „starých pořádků“, jak se to někdy děje. Místo stavění obranných valů bychom spíše měli vytvářet místo pro živý a někdy i dramatický dialog mezi člověkem a Bohem, skrze který člověk nalézá své povolání a svou podobu. Přestože zde může docházet k těžkostem v porozumění, nedorozumění a rozporům. Toto vše není pro Boha důvodem k odmítnutí člověka, on setrvává trpělivým dialogem a vytrvalým povzbuzováním v pokračování na dobré cestě, daleko od sobectví a pýchy, směrem k otevřenosti pro skutečné lidské a božské perspektivy.“*¹

Dokonalým příkladem v osobním kontaktu a dialogu s Otcem, je nám samotný Ježíš. Po celý svůj pozemský život byl v trvalém kontaktu s Bohem, jak to často čteme v evangeliích. Dokonce i v onen moment nejhlubší prázdnoty, kdy visí na dřevě, se obrací na svého „Abba“ s otázkou „*proč jsi mě opustil?*“

¹ <http://www.teologicketexty.cz/casopis/2003-4/Teologicka-etika-a-ceska-pritomnost.html>

Řečeno slovy Romana Guardiniho²: „Zcela jistě Bůh nejsem já, on ale také není ‚někdo druhý‘, neboť je to ten, v němž je založen můj život, v němž má pravda svůj prvopočátek a moje existence svůj smysl. Když jdu k němu svým poznáním, láskou a svými činy, sám se nacházím v něm. Náležím opravdu sobě, když poslouchám Boha“.³

Jiná myšlenka, která se mi při čtení veršů 24 kap. Evangelia Lukášova vynořuje je scéna prozřevších a uvěřivších učedníků. Jak to, že se v příbězích o setkání s vzkříšeným Kristem (*sice nepřímě*) mluví o tom, že učedníci uvěřili? Copak mu nedělali společnost na cestách? Copak nenaslouchali po celou dobu jeho kázáním? Nebyli snad svědci jeho zázračných uzdravení? Copak neopustili vše před mnoha měsíci a nešli za ním? Copak byli až doposud nevěřící? Jistěže byli věřící! Nemálo krát, je také jejich mistr a Pán pokáral za jejich malověrnost! V této situaci nelze ani jednoduše odpovědět tím, že řekneme: *konečně uvěřili vyprávění žen o prázdném hrobě, které se jim zpočátku zdálo jako bláznovství.*

Zdá se, že tak jako úplně jinak zní dvoje povolání ap. Petra, tak zde také učedníci uvěřili zcela jiným způsobem, než před časem. Připomeňme si pro ilustraci povolání Šimona Petra v evangeliích. O prvním povolání u Galilejského jezera čteme třeba v evangeliu Mat 4,18-20 „*Když procházel podél Galilejského moře, uviděl dva bratry, Šimona zvaného Petr a jeho bratra Ondřeje, jak vrhají síť do moře; byli totiž rybáři. Řekl jim: „Pojďte za mnou a učiním z vás rybáře lidí.“ Oni hned nechali síť a šli za ním.“ Druhé Petrovo povolání k následování Krista čteme v evangeliu Janově 21 kap. Zde, je rozhovor Ježíše s Petrem. Kristus se Petra záměrně tři krát ptá: „*miluješ mne?*“ a na konec rozhovoru Pán adresuje Petrovi stejnou výzvu jako tenkrát na začátku: „*následuj mne!*“ Jan 21,17 a 19b „*Zeptal se ho potřetí: „Šimone, synu Janův, máš mne rád?“ Petr se zarmoutil nad tím, že se**

ho potřetí zeptal, má-li ho rád. Odpověděl mu: „Pane, ty víš všechno, ty víš také, že tě mám rád.“ Ježíš mu řekl: „Pas mé ovce! A po těch slovech dodal: „Následuj mne!“ Oba příběhy jsou Božím povoláním Petra, ale to druhé je po všech těch událostech zcela jiné.

Obdobně i učedníci, ti Ježíšovi nejvěrnější, již před časem uvěřili. Jejich Pán a mistr si je získal svými slovy, činy a vším, co sálalo z jeho osobnosti. Již dříve mu řekli svoje ano. Zanechali svoje domovy, obětovali svůj čas a nadšeně jej následovali. Nechali se jím vyučovat, měnit, kárat. Zapojili se do služby a pomoci. Nepřipomíná nám to něco z našeho vlastního života? Pak se ovšem dostavili velikonoce a vše se jaksi zamotalo. Jejich Ježíš zmizel v temnotě velkého pátku a oni sami si sáhli na dno svého selhání, anebo zbabělosti. Rozpomněli se, jak upřímně to vše mysleli a jak slibovali věrnost až za hrob. Ještě se o tom všem ujistili při poslední večeři, a jak velké bylo jejich zklamání, když jenom pár hodin na to udělali to, co vlastně nikdy udělat nechtěli! Vše se to odehrálo tak rychle! Tak mají výčitky svědomí, trápí je otázky vlastní viny, jsou zahanbeni a sami sebe se ptají, jak je to vše možné?! Nepřipomíná nám to něco z našeho vlastního života?

Jak říká v jednom ze svých zamyšlení prof. Halík „velmi mne znepokojuje, jak málo se v církvi mluví o tom, že život z víry zpravidla není jednoaktovka, hra o jednom dějství.“ Všichni jsme se nějak do této hry dostali, jinak bychom zde asi neseseděli. Je poměrně jedno, jestli jsme se do života víry dostali skrze naše rodiče, když jsme od nich víru přejali, nebo jsme prožili obrácení v dospělosti, třeba na veřejné evangelizační kampani, jako já před 16 lety. Tak jako dítě roste a zažívá vzestupy i pády, tak tomu je i v životě víry. Ani v běžném lidském růstu se přechod od dětství k dospělosti neobejde bez bolesti, konfliktů a bloudění ve slepých uličkách. Rodiče „pubertáků“ vědí velmi dobře, o čem mluvím.

Podobný scénář růstu se někdy odehrává i v životě víry. I v životě víry přicházejí krize. Menší, či větší, někdy zcela nenápadné, nebo jen prostě dojde k postupnému vyhasnutí vztahů. Jindy jsou to zase dramatické krize víry, třeba když nám někoho z našich nejbližších položí na lůžko nevyléčitelná nemoc. Jako v běžném, tak i v životě víry přicházejí situace, kdy ztrácíme všechny náboženské iluze. Vypjaté životní situace, nebo ztráta iluzí a představ o Bohu pak můžou

² Guardiniho osoba je spjata s hnutím mládeže po 1. světové válce. Práce v prostředí mladých studentů dala vzejít Guardiniho originálnímu znovuobjevení smyslu pro znamení a symboly, které měly dalekosáhlý vliv na vývoj katolické liturgiky a liturgie ve 20. století. Obnova katolické liturgie a její centralita kolem slavení eucharistie je z velké části právě spojena s Guardiniho osobou.

³ R. Guardini, Liberté, grace et destinée, Paříž, Seuil 1957, s. 77-78 in: Rode, F., Liberalismus v postmoderně, Teologické texty, TT1/93, s. 9.

působit dojmem, že ztrácíme víru. Každopádně víra není věc, kterou lze ztratit a pak zase při troše štěstí nalézt, třeba jako klíče od auta. Je ovšem možné zanedbat duchovní stránku života. Třeba nekázní, kdy nám plevel zaroste naši zahradu natolik, že udusí zasazené semínko. Návrat zahrady do stavu, kdy může zase rodit je pak vyčerpávající, těžký a někdy i plný ztrát a bolestí.

Jinými slovy ani život z víry není hra jenom o jednom dějství. V životě věřícího člověka přicházejí momenty, kdy je potřeba začít to druhé, nebo to další dějství. To, že člověk uvěří, (nebo prožije obrácení) není záležitostí nás lidí, ale věc Boží. Iniciativa je na Jeho straně a on dokáže být velice kreativní a originální. Jak říká prof. Trojan „*zkušenost je nepřenosná.*“

Takové „druhé věřím,“ zažili Kristovi nejbližší následovníci po velikonočních událostech v Jeruzalémě a necestě do Emauz potom, co se setkali se vzkříšeným.

Jak v běžném životě, tak v životě víry přicházejí krize a bolestné události, které si vyžadují poctivé přehodnocení. I život z víry má vícero dějství. U učedníků bylo to první dějství života víry dlouhé tři a půl roku. No pak, o velikonočním týdnem přišla rána, která vše jaksí zamotala. Najednou zjistili, že ne všemu rozumí, že sliby, které kdysi Bohu dali, nedodrželi. Jsou konfrontováni se svým vlastním selháním, bezmocí a otázkami. Ztratili veškeré iluze. Je potřeba, aby učedníkům začalo druhé, nebo to další dějství života z víry. To pro ně začíná po tom, co se setkávají se vzkříšeným Ježíšem. Do druhého dějství jsou vyzbrojeni mocí z výsosti. Jak můžeme pak dále číst ve Skutcích apoštolských, pak se jejich zkušenost se vzkříšeným Kristem stává nejen osobní, ale zejména autentická.

Nepřipomíná nám to něco z našeho vlastního života?

Amen.